

EDINOST
 Izdanje po trikrat na teden v šestih izdajih ob **četrtkih**, **četrtkih** in **petekih**. — Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obojno izdanje** stane: ta jedensedeč. — I., teden Avstrije f. 50. — tri meseca f. 150. — tri leta f. 900. — tri leta f. 1200. — tri leta f. 1500.
Naročnina je plačevati naprej in naročna kroz prileženo naročnino se sprava cezira.
 Posamežne storitve se dobivajo v prednjalcem tabaku v Trstu po 2. nč. izv. v Trstu po 4. nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

"Edinost je moč".

Častitim našim gg. naročnikom!

Te dni pričnemo razpošiljati poštne nakaznice, iz katerih je razvidno, koliko dolguje vsak na zastani naročnini do 31. marca t. l. Gleda na to, da imamo ravno letos izvanzredno ogromne troške, prosimo čestite gg. naročnike, da blagovole doposlati zastano naročnino; in ozirom na to, da se naročnina v naprej plačuje, tudi po mogočnosti predplačilo za drugo četrletje. Kdor nam do konca tekočega meseca ne došlo zastano naročnino, temu boderemo primorani ustaviti list.

Upravnštvo „Edinosti“.

Nismo padli!

Pornilo nas je sicer dne 18. t. m., na dan volitve, krdele nasprotnikov, različno po svojem mišljenju in po svojih težnjah, ali zložno v svojem sovražtvu do nas Slovencev, nadviadalo nas je na volišču število — glasovnic.

Ali mi nismo padli. Kar je našega, se je bilo junaki, in je sedaj, po volilnem porazu, bolj naše nego je bilo kdaj poprej. Rekli smo že, da številke govore, glasovi, ki so bili oddani po okolici za našo domovinsko stvar.

Suhe številke so najbolji argument, ali do prave veljave je prišel ta argument, ako so se mi pridružili vnanji pojavi pravega, pristnega srčnega mišljenja širšega naroda. Vesti, ki nam prihajajo od vseh strani naše okolice, nam poročajo o takih elementarnih pojavih slovenskega rodomljubja. Slovensko poštenje in slovenska narodna zavest slavi sedaj, po porazu, svoje najsjajnejše triumfe. Taka ni bila naša okolica še nikdar. Ne mislimo tu na izgred, ki so se dogajali te dni po vsej okolici, ampak mislimo na solze, ki so rosile te dni po okolici in ki so izvirale iz ljubeznih teh domovinskih tal. Solza, ki je povodom narodne nesreče porosila iz očesa sivolasega starčka, solza iz očesa žene, ne brigajoče se sicer za politične in narodne borbe — to je biser, to nam je talisman, taka solza nam je jamstvo, da nismo padli!

Pregovor pravi, da le tisti narod je izgubljen,

ki je obupal na samem sebi. Ako je res tako, potem smemo reči v tolažbo sebi in vsemu narodu slovenskemu, da naš narod na tržaškem ozemiju ni zgubljen! Ta narod je pokazal na dan volitve, in je pokazal vse te dni, ko so se vsa srca krčila v ljeti boli, da hoče živeti, da se hoče boriti za dragoceno dedičino, vsprejeto od svojih očetov, za zlato narodnost svojo. Po vsej okolici, po noči in po dnevi, se je prepevala te dni visoka pesem o slovenskem rodoljubju. Te dni se je izvršil čudež po naši okolici: narodnega nasprotnika ne najdeš nikjer, tudi če bi ga iskal se svetilnico.

Hitro je vršila tu Pravica božja svojo sveto oblast: komaj nas je tuja zloba porušila na tla in niso še odzveneli huronski kriki krivičnih ljudij, že nam je došla tolažba: porušeni so se dviguli zopet! Uprav edovito je narodna nesreča delovala na naše okoličane: stisnila in pomnožila je njih vrste. Celotni taki, ki niso bili dosedaj v naših vrstah — seveda bolj vsled zaslepljenosti, nego pa zlobe —, pridružili so se našim in stoje sedaj z našimi, ramo ob ramu. Moč javnega menenja je kar pohnila s pozorišča onih 500 okoličanov, ki so pripomogli se svojimi glasovi do narodne nesreče.

In tako stojimo zopet, pripravljeni na vztrajno borbo za svoja narodna prava. Le za hip nas je pripognila sovražna sila, a padli nismo, kakor so meuili nasprotniki. Mi stojimo sedaj zopet, in še oni, ki niso stali z nami do sedaj — ustajajo.

Mi nismo padli, to naj si zapomni najnovije koalicija tržaška! Nepotrtega duha in dobrimi nadami zremo v bodočnost, opira je svoje nadene na sočutstvovanje rojakov širok domovine. Sosebno pa se obračamo do gospodov državnih poslancev vseh slovenskih pokrajin: usmilite se nas, ki smo ostali brez zastopnika! Poglejte na nas tu dol, na narodne trpine! Pogled na nas vam mora omehčati srce, da pozabite enkrat na medsebojne boje. V imenu svete narodne stvari, v imenu domov, e Vas rotimo: ne pobijajte se med seboj, končaže tako ljuto tepe ukupni nasprotnik! Mi nismo padli, ali te-

ljega, nego varati takega soprog. Njegova brezmejna lahkovostenost je mirno sprejemala vse te laži, in poleg tega ni poznal tistega hinavskoga sveta, v katerem je njegova žena že pričela biti znana. Spremil je ni nikdar. O tistih redkih slučajih, ki jo je v začetku nju zakona vodil v gledališče, je sramotno zaspal, ker je bil prekrotak, da bi se bil bavil z občinstvom, ter je prepočasi umeval, da bi se bil zanimal za igro. Zategadelj je bil gospod Dobsonovi na vso moč hvaležen, da ga je nadomestovala pri Sidoniji. Saj je to delala na tako lep način.

Kadar se je njegova žena zvečer, v krasni opravi, odpravljala, motril jo je z začudenjem, ne da bi slutil, koliko stanejo toalete, se menj pa, kdo jih je plačal, in brez vsaktere sumuje čakal je pri kaminovem ognju, veselo govoré sam pri sebi: „Kakó se mora pač zabavati!“

V spodnjem nadstropju, pri Fromontovih, se je vršila ista igra, a z drugačnimi ulogami. Tu je bila mlada gospa tista, ki je ostajala doma. Vsaki večer so se pol ure po odhodu Sidonijem odprla velika vrata za Fromontov voz: gospod se je peljal v klub. Kdo bi prigovarjal temu? Saj je kupčija zahtevala takó. V klubu, pri igralni mizi, tam se sklepajo velike kupčije, in človek mora na vsak način iti tja, ako noče škodovati veljavi svoje

Oglas se računa po tarifu v pettu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsegava navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domaci oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj so pošiljajo uredništvu ulica Caserma M. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne poštevajo. Dokopisi so na vradajo.

Naročnina, reklamacijo in oglase sprejema upravnštvo ulica Molino pogoje hst. N. II. nadst. Naročnina in oglase je plačevati leto Trst. Odprta reklama cene so prosto poština.

bamo Vaše pomoči, da ne obnemoremo v težkem boju. Do Vas, dragi rojaki, obračamo zaupljivo svoje oči. Nismo še padli; in ako boderemo videli, da imamo na svoji strani Vašo pomoč in Vaša srca, potem Vas boderemo mogli zagotoviti, da ne pademo nikdar!

In Ti, mož, Ti oče okolice tržaške, nikar ne kloni duhom! Ponosen bodi, kajti redki so možje, ki bi jih obsipal narod toliko ljubeznijo in prisreno udanostjo. Blagor Tebi! Najnoweja tržaška koalicija pošlje sicer na Dunaj druzega moža mesto Tebe, ali zastopnik naše okolice ostaneš le Ti in nikdo drugi. Oni mož je tuj okolici in okolica je tuja njemu, med Teboj in okolico pa obstoji nepornšna vez — vez krv in srca! Kakor hvaležni otroci prosimo Te, izkušeni voditelj naš: ne zapusti nas, ostani nam načelni! Pod Tvojo zastavo hočemo stati nepremično v slovenski zvestobi, pod Tvojo zastavo si hočemo izvojevati konečno zmago! Vse svoje naše stavimo v Ouega, ki je nad oblaki, v mili narod slovenski in — v Tebe, mili prvak in voditelj naš. Slava domovini slovenski, slava naši okolici, slava Ivanu Nabergou!

Le elezioni nel Comune forese di Paugnano.

Odgovor istrskemu listu „L'Istria“ z dne 6. marca t. l.
 Pomjan, dne 17. marca 1897.
 (Zvršetek.)

Zakaj pa toli pekó italijansko gospôdo pravne volitve v Pomjanu? No, to nam pravijo sami: ker so hotelli imeti svojega poslanca tudi v četrti kuriji, in pa najbrže tudi zato, ker so trošili toliko tisočakov, pa vse — zastonj. Gospodje! Dne 16. t. m. so goreli vaši tisočaki po hribih in dolinah! — Volitve za V. kurijo so si zagotovili z zanimimi sleparjami, nasiljem, sploh s krivicami vseke vrste. Na enak način so si tudi povsod pridobili volilne može za IV. kurijo, kjer so imeli svojo komisijo. Toda v Pomjanu jim ni šlo prav

tvrdke. Klara je to verjela do pičice. Kadar je soprog odšel, bila je jeden hip zelo žalostna. Takó rada bi ga bila obdržala pri sebi, takó rada bi bila ob njegovi roki šla k skupni zabavi. Toda pogled na otroka, pred kamnom kramljajočega in kričečega in pri slačenju mahajočega z malimi, rožnimi nožicami, je kmalu zopet upokojil mater. Potem pa jej je tudi prišla na pomoč velika beseda „kupčija“, ta državni vzrok trgovcev, takó, da se je voljno udala svoji usodi.

Georges in Sidenija sta se dobivala v gledališču. Njiju prvi čut, kadar sta se našla, je bilo čuvstvo zadoščene preširnosti. Vzbujala sta pozornost. Sidenija je bila sedaj v istini zala: nepravilni obrazek, ki je potreboval vseh skrajnostij mode, da je napravil pravi svoj učinek, prisvojil si jih je s toliko spretnostjo, da je človek misil, da so iznajdene navlači za njo. Čez nekaj minut sta se dvignila, in gospa Dobsonova je sama ostala v loži.

V Avenne Gabriel sta si bila najela majhno stanovanje, baš pri okroglešču elizejskega polja (Champs-Élysées), prav kakor so sanjarile devojke pri gospodinji Le Mire — dve krasno opravljeni, pokojni sobi, kjer je njija ljubezen divotno uspava tihota bogatih predmetov, motena samo od rahlega šuma drdrajočih vozov. (Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

Francoski spisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Gospa Dobsonova je bila takoj pripravljena pomagati — ne rečem, da bi bila na prodaj, a ta mala gospa je strastno ljubila strast: nagnjenje do romantičnih spletov. Omožena z zdravnikom za zobe, ki je je pretepal, in radi tega v svojem zakonu sila nesrečna, je imela vse soproge za grozdejce, in posebno ubogi. Risler se jej je zdel grozen trinog; njegova žena je imela po njenem menenju popolno pravico, črtiti ga in varati.

Bila je delavna in jako koristna zaupnica. Dvakrat ali trikrat na teden je prinesla karto za ložo v veliki ali pa v italijanski operi, ali pa za kakšno tistih malih gledališč s kakovo priljubljeno igro, katerim na ljubo marsikako sezono „ves Pariz“ prepotojuje Pariz. Risler je misil, da te karte pribajajo od gosphe Dobsonove, ki je v gledališčih za petje dobivala toliko brezplačnih sedežev, kolikor jih je le hotela. Nesrečne uiti misil ni, da je najmanja teh lož za premijero kake igre, ki je bila baš v modi, njegovega družnika često stala deset ali petnajst luisd'orov. Res ni bilo nič lag-

po sreči. Propali so po vsej pravici, sedaj se pa pritožujejo, da se jim je godila krivica. Uboga „krivica“, kako zlorabljajo celo tebe! Ker je gospoda dobro znaš, da s pomočjo volilne komisije ne doseže ničesar, poskusili so z denarjem. Zlobni jeziki trdijo, da so za volitve v Pomjanu potrosili nad 3000 gld.! Ali je to res ali ne, ne znamo, slutimo pa, da bi moglo biti res, saj tako nekako sklepamo iz govorjenja njihovih prodancev. Možje namreč, ki so bili dobro plačani za svoje glasove, ne morejo molčati od samega veselja. Gospodje, pozivljamo vas torej, ako imate še kaj poštenja v sebi, odgovorite nam na sledeča vprašanja:

Ali niste ponujali dvema izmed naših po svojem agitatorju 500 gld., ako zavrneta domov vsaj 20 naših volilcev?

Ali niste plačevali posamičnih glasov po 1 gld., 2 gld. 2.50 gld., 10 gld. itd., sploh toliko, kolikor je kdo zahteval? To vedo povedati možje, ki so bili plačani. Hočete imena? Toda imena onih, ki so prejeli, in tudi onih gospodov, ki so delili.

Ali niste dvema naših volilnih mož ponujali, zopet po svojih agitatorjih, vsakemu po 300 gld., da ostaneta doma?

Zakaj ste zaprli dva naših volilcev, jednega iz Glema, drugega iz Krkave? Mož iz Glema je bil 3 ure zaprt, potem so ga vaši — „lovske psi“ odvili daleč pod Pomjan proti domu ter mu vsili 50 kr., dasi jim je vaš „bog“ dal zanj 1 gld. — Zažugali so mu pa, da ga ubijejo, ako se vrne. Volilce iz Krkave ste ponujali 80 gld., da gre z vami, ali pa, da ostane doma. Hočete vedeti imena? Seveda obeh strank.

Zakaj ste imeli v neki hiši v Pomjanu dva volilca zaprta dva dni in dve noči? Zakaj so vaši „lovske psi“ žugali gospodarju te hiše, da, ako jih spusti, mu ponoči hišo vsujejo?

Zakaj ste priveli ednega volilca iz Zabavij v Pomjan s pretvezo, da njegov last umira in da hoče storiti poslednjo voljo. Seveda je bila to laž, a moža ste jimeli vendar-le prvi dan zaprtega. Znate li, da ste dvema iz župnije Šmarje dali za glasova 50 gld.? — Kako se je mogel predprzničiti vaš voditelj, da je vprašal g. volilnega komisarja, če bi smeli voliti volilci iz Kopra, imajoči svoja posetva pod občino Pomjan? Dobro ste vedeli, da teh imen ni bilo v listi upisanih, da bi torej volili nezakonito, a vendar ste poskušali. Mislili ste najbrže, da ste pri Sv. Mihelu v Lazaretu, kjer ste sleparsko pridobili šest volilnih mož za IV. kurijo. Gospoda! Kako se izdajate! S tem ste pokazali, da bi tako delali, ko bi imeli volilno komisijo v roki. Ali se smešite pred svetom: pritožujete se, da se je vam krivica godila, med tem pa ažete tako očitno, da bi vi sami delali krivico, ko bi le mogli.

Sicer bi imeli še došti vprašati vas, a čitalci naši bodo že tako utrujeni, siti do grla od samih vaših nezakonitostij, ki ste jih storili ob času volitev, ali jih vsaj mislili storiti.

Konečno mi ne apelujemo do vašega poštenja, ker ga sploh nimate: ta lepa čednost ni doma v vaši stranki. Da bi vi v resnici pošteno postopali o volitvah, gotovo propadete povsod, še celo po mestih. Tudi ne zahtevamo, da bi nas ne mrzili in zasmehovali po časnikih, ker vam pošten človek itak ne verjame. Javno in povsem opravičeno pa zahtevamo, da povrnete javno odvzetno in žaljeno čast vsaj onim, ki so bili na naši volitvi čuvanji zakona! To, kar delate vi, imenujemo mi časnikarsko lopovstvo. Kaj je deželni odbor, ako je „L'Istria“ res njegov organ — pišemo „con riserva“ — tako neomejen gospodar v deželi? Kaj ni nikogar, ki bi prepovedal in preiskoval neosnovane, ostudne laži v časniku „l'Istria“ dne 6 marca t. l. št. 790? Ali naj poklicani krogovi v Trstu res trpe javno takša žaljenja? Kaj ne: „osar tutto!“

Gledé vsega tega pa, kar smo pisali v pričajočem članku, vas pozivljamo „poštene“ gospodje še enkrat, odgovorite nam javno. Pokažite nam javno mrtvaške liste vseh onih 20 in še več mrtvecev, ki so volili pri zadnjih volitvah za IV. kurijo, ozircma imena onih „pseudo elettori“, ki so volili zanje! Ako hočete, vam preskrbimo mi na svoje lastne stroške uradne mrtvaške liste vseh teh mrtvecev, ki so ostali iz grobov, in prišli na volišče! Samo z imeni venkaj! Te mrtvaške liste

smo pripravljeni deponirati na slav. c. kr. okrajnem glavarstvu v Koprju! Več ne moremo storiti. — Sicur je pa bila menda stvar drugačna. Za vas je bil najbrže vsaki naš pošteni volilec smrt vaši gajili stranki. Menda se je „kupljeno meso“ že osmradelo. Pobiti in poparjeni ste šli drugi dan proti domu, oziraje se nazaj proti Pomjanu po svojih zgubljenih tisočakih, in ker je bil že mrok, ste najbrže videli onih 20 in še več mrtvecev, ki so preganjali vas, „poštene“ ljudi. Dá, dá:

„Mi ustajajo
In vas je — strah!“

Političke vesti.

V TRSTU, dne 22. marca 1897.

„Po volitvah“. Pod tem naslovom je priobila „Triester Zeitung“ od minole sobote uveden članek. Čuden članek to, kakoršnega morejo poroditi le tržaške razmere. Pri nas so res mogoče ne le neverjetne, ampak tudi nemogoče stvari. Po vsem, kar se je dogodilo v Trstu v zadnjih časih — po vseh bojih, po tolikem zasramovanju, ki so je morali pretrpeti ravno tisič možje, ki stoje za hrbotom „Triesterica“, po groznem porazu, ki ga je doživel stranka, ki je trdila vedno, da je nositev ljica avstrijske misli v Trstu; potem, ko je stranka jeze in sovražtva ter ljetega proganjanja slovenskih državljanov pogazila in poteptala vse, kar je je prislo nasproti: oglasila se je „Triesterica“ z zatrdilom, da je popolnoma zadovoljna z možmi, ki pojdejo na Dunaj zastopat tržaško mesto, z možmi, ki odrekajo vsakoršno pravo avtohtonemu slovenskemu prebivalstvu na ozemlju tržaškem. Sedaj vemo: stališče rudečega, fanatičnega progressa, stališče skrajne nestrnosti nasproti Slovencem, to stališče je vsprejela tudi „Tr. Ztg“. Ako piše nadalje „Triesterica“, da so sedaj pojavi življenja našega mesta (Lebensäusserungen unserer Stadt) spravljeni v soglasje z življenjem vse države, da so torej vse gnusne demonstracije zoper Slovence iz zadnjih dñih v soglasju s koristmi države — potem je to le naravna posledica one koulicije, ki se je zasnovala v Trstu v najnovejši čas. Sedaj verujemo, o čemer se govori po vsem mestu: da je vodja konzervativcev, predsednik trg. zbornice, baron Reinhelt dal progressovcem nekoliko tisočakov za volilno borbo, da je za nekega progressovskega pravaka poplačal nekoliko tisočev delga, ter da se je sporazumno med konservativci in progressovci dolobil načrt za strmoglavljenje avstrijskega patrijota Nabergoja — bivšemu garibaldinu v prid! Sedaj nam je jasno marsikaj, kar se je godilo na dan volitve; sedaj nam je jasen tudi naš pad, sedaj nam je jasno — vse!

„Triester Zeitung“ spremila najskrenejšimi željami progressovske može, odhajajoče na Dunaj; povsem naravno je, da pri tem nima niti jedne same tolažilne besede za tržaške občane slovenske narodnosti. Jedina naša tolažba je ta, da se ne suče ves svet okolo tržaške osi:

„Državnozborske volitve.“ V soboto so volila mesta na Nizje - avstrijskem. Na Dunaju je bilo izvoljenih 9 antisemitov in nijeden liberalec. Pač pa je trebalo ožje volitve za štiri mandate v notranjem mestu in v okraju Leopoldstadt. Ozja volitev se vrši danes. Ako se ne posreči liberalcem rešiti te mandate, potem ta banerotna stranka ne bode imela nijednega zastopnika v vsej osrednji pokrajini, kajti tudi v drugih mestih Nizje-Avstrije ni bil izvoljen nijeden liberalec, ampak jeden krščanski socialist in 3 členi nemške ljudske stranke. In tudi če so rešili danes liberalci koji mandat, je udarec zanje že to, da si morajo še le v ožji volitvi praporiti mandate taki skupini, kakoršno je mesto dunajsko, v skupini, v kateri so bili še pred kratkim neomejeni gospodarji.

Trgovinske zbornice na Českem so izvolile 4 mladočehhe in tri nemške naprednjake.

„Veleposestvo na Kranjskem je izvolilo dva Nemca: grofa Auersperga in barona Schwegla. To je žalostno tembolj, ker nemškutarski veleposestniki na Kranjskem zmagujejo — brez boja. Ali slovenske stranke ne občutijo te — nečasti?“

Mesta na Štirskem so izvolile jednega — jednega celega — liberalca, 3 člene nemške ljudske stranke in 1 nemškega nacionalca; mesta na

Tirolskem 1 nemškega liberalca in 2 nemške konzervativca.

• • •
Dalmacija je dobro osnažila svojo hišo: tudi mesta so izvolila same Hrvate in Srbe v zmislu sklenjenega kompromisa. Dalmacija je popolnoma povrnjena sama sebi, to je sad našega sporazumljenja. Ergo: močni smo, ako smo jedini, in lahko smo jedini, ako le — hočemo!

Homatije na Vstoku. Iz Carjagragraha je došla ta-le vest: Na grško-turški meji je sedaj zbranih 112 bataljonov turške pehote, 12 polkov konjištv in 30 baterij topništva, vsega okoli 80.000 mož. Tej vojski pa da morejo Grki staviti nasproti samo 25.000 mož. (Treba je naglasiti, da ta vest prihaja iz turškega vira, torej jo je treba vsprejeti zelo nezaupno. Uredn.)

Avtstrijski poslo-upravitelj v Atenah, grof Szchenyi, izjavil je grškemu ministerstvu za zunanjje stvari, da je avstrijska oklopica „Sebenico“ streljala zaradi tega na grško ladijo, ker je ista po vsej sili hotela dotakniti se ozemlja, katero so bile zasele velesile. Predno pa je pričelo streljanje, da je „Sebenico“ pripravila vse potrebno, da reši grške mornarje.

Pariška „Agence Havas“ javlja: Glasom s Krete došlega poročila so voditelji upornikov, vaski načelniki in odličnaki krečanski sklenili odpolati spomenico grški vlad in poveljnikom evropskih eskader. V tej spomenici naglašajo, da je jedina želja krečanskega prebivalstva: zdrženje Krete z Grško.

Iz raznih pokrajin Krete so došli pozivi kralju Juriju, da naj nikar ne umakne grških vojakov s Krete. To so priobčili načelniki upornikov tudi poveljnikom evropskih eskader.

Različne vesti.

Umrla je v Voloskem gospa Filipina Jakoba Stanger, mati deželnega poslanca in odvetnika dr. Stangerja. Naše sožalje.

Nemiri v okolici. Iz Barkovem nam poročajo, da tam ni niti za najmanje znamenje po nehalo razburjenje, nastalo vsled nesrečnega izida državnozborske volitve. Pričakovati je bilo, da bode v pomirljivem zmislu vplivalo dejstvo, da so oblasti ostro posegnile vmes; ni tako: ljudstvo se ne more pomiriti, ker je razburja misel, da je zgubilo svojega jedinega zagovornika, svojega očeta. Ljudstvo se je že tako uživilo v misel, da je njega položenje tesno spojeno z javnim delovanjem gosp. Nabergoja, da niti misli ne more, da bi kedaj moglo priti drugače. Tu vam vrvi in vrvi v neznanjani meri. In le taktnemu in dobrohotnemu posredovanju gosp. namestništvu tajnika Rebeka se je zahvaliti, da se niso dogodili daljnji izgredi. Namesto izgredov prireja ljudstvo patriotske demonstracije. V nedeljo na večer je ljudstvo hodilo v sprevodu z avstrijsko in narodno trobojnico. Meščanov je bilo mnogo v Barkovljah, kateri so odšli že o belem duevu. Na tem pa trpe jedino le oni gostilničarji, ki niso naši. Ti možje so pleli šibo okoličanom — a šiba tepe sedaj njih same.

S Prosek a nam poročajo: Kakor smo že poročali, je vladala tu na sv. Jožefu dan velika razburjenost, ki se je menjavala s pojavi potrt sti. Za hip je zavladala nadgrobna tišina, toda vsaki najmanji šum spravil je pokonci vse ljudstvo. Ko je šel skozi Prosek oddelek vojakov, na poti v sv. Križ, je ljudstvo prirejalo burne ovacije vojakom ter je vsklikalo: Živelj Avstrija! Živelj naš cesar! — Ovacije vojakom, ovacije rodoljubom, zbiranje ljudstva na vseh krajih, patrulje vojakov, hodeče po ulicah gori in dol, šumenje in vrvenje množice: kdor je videl vse to, menil je, da sanja vsled razgreti fantazije. Zapovedano je bilo, da se ob 8. uri zvečer morajo zapreti vsi lokalji. Menimo, da ta odredba ni bila posebno primerna. Kajti zavladala je tema po vasi, ker so razbite vse ulične svetiljke. Nastala tema je še bolj vznemirjala ljudstvo. Ko so se zaprli lokalji, zbralo se je na ulicah vse: možje, fantje, dekleta, žene z otročiči v naročji. Ljudstvo je hotelo v sprevodu na Kontovelj kakor prejšnji večer, toda to nakano so preprečili vojaki in orožniki. Na srečo to noč ni bilo nadaljnji izgredi, na čemer je zahvaliti previdne rodoljube in zares taktno stopanje vojakov in orožnikov. Ljudstvo se je zadovoljilo s tem, da je po prosekih ulicah prepe

valo cesarsko himno in narodne pesmi. Po obhodu po vasi se je ljudstvo ustavilo na glavnem prostoru in je prepevalo pozno v noč. Orožniki in vojaki niso ovirali ljudstva v prepevanju. Za vsako pesmijo so zagromeli živio-klici in klici ogorčenja na adreso odpadnikov.

Pohvalili smo orožnike, povdariti pa moramo jedno izjemo; ta je stražmešter Zamarchi. Ne bi hotele reči, da je postopanje tega gospoda vplivalo pomirljivo. Naši rodoljubi so brzjavili o tem namestništvu, s prošnjo, da bi isto poslalo gori komisarja. Namestništvo je ugodilo tej prošnji v toliko, da je došel na Prosek še jeden nadporočnik, imenovan gospod stražmešter pa je moral oditi v sv. Križ.

Tako je bilo na sv. Jožefa dan. V soboto ni bilo posebnih dogodkov, le zvečer se je ljudstvo hotelo zbirati na glavnem trgu, česar pa niso dovolili vojaki. V nedeljo predpoludne je bilo mirno, tem živahnejše je bilo kasneje popolna. Proti večeru je zopet prekipelo ogorčenje in je bilo tudi demonstracij pred hišami odpadnikov. Prihitelo je na trg 6 orožnikov, ki so opominjali ljudstvo. Ljudstvo pa je zopet jelo prepevati in vsklikati ter jeden del se je potem, napotil proti Kontovelju. Sledili so jim orožniki. Med tem je pol stotinje vojakov zasedlo trg na Proseku in javni lokali so se zaprli. Ljudstvo se je jelo zopet nabirati in demonstrirati proti okrajnemu načelniku Vidusso, ali prepričevalnim besedam domačih rodoljubov in dobrohotnim opominom orožnikov, zlasti vrlega domačega stražmeštra g. Logarja, se je posrečilo spraviti ljudstvo v hiše.

Od sv. Ivana nam poročajo: Gospod urednik! Takih pojavorov dušnega razburjenja nismo videli se nikdar med našim ljudstvom. Vse občuti vso težo nesreče, ki nas je zadeba. Vse trdi, da ne more ne spati ne jesti od četrka sem. Ali razburjeni niso le možje, ampak tudi žene. Poslednje vspodbujajo možke neprestano. Toda konstatovati moramo, da srd se ni malo ne obrača proti Italijanom, ampak jedino le proti domačim odpadnikom. V soboto zvečer so ljudje razbili vsa okna na hiši nekega odpadnika. Naši pravki morajo upotrebljati vso svojo zgovornost, da mirijo ogorčeno ljudstvo.

Iz Bazovice in Lonjerja nam poročajo o silnem ogorčenju zoper odpadnike. Celotno otroci da proganjajo otroke odpadnikov. Odpadniki se morajo skrivati pred ogorčenim ljudstvom. Tudi tam kipi na vseh koncih in krajih, tudi tam občutijo vso težo udarca, ki nas je zadel. Nikdar še se Bazovica ni čutila tako solidarno z ostalo okolico, kakor se čuti sedaj. To je tolažba v naši žalosti.

Na Općinah so ljudje jokali po cestah in le posredovanju gosp. posl. Ivana Goriupa se je zahvaliti, da ni prišlo do hudega.

V istem zmislu se glase poročila iz Škedenja in Rojana in danes smemo reči po vsej pravici, da je okolica naša in solidarna.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Gredi je deroval g. F. K. 5 gl. z nado. v boljšo bodočnost.

Lahonska surovost. Iz Boršta nam pišejo: V soboto sta bila v Kopru tukajšnja posestnika Anton Kosmač in Ivan Žerjal. Ko sta opravila svoje posle na sodišču, je odšel Žerjal iz mesta, Kosmač pa v hlev po konja. Komaj je došel z vozom do izhoda iz mesta, planilo je nauj nekoliko surovežev, ki so bili skriti v neki kovačnici. Kar celo ploha kamenja se je vsala na siromaka Kosmača. Leta je dobil nad 40 kamenov v svoje telo, na srečo ga je zadel le jeden kamen v glavo in sicer pod oko, tako, da ni mogel spregledati nekoliko časa. In ubili bi ga bili, da ni z vso silo nagnal konja. Tudi na Žerjala, ki je šel peš iz mesta, so navalili kamenjem, ali pobegnil je in se srečno otekel.

Take reči se dogajajo sedaj v Kopru pred očmi slavne političke oblasti. Menimo, da bi bila dolžnost c. kr. okrajnemu glavarstvu, gledati na to, da bodo naši ljudje varni svojega življenja vsaj tedaj, kadar prihajajo na c. kr. oblasti po svojih opravkih. In če pa to res ni mogoče, če res ne more nikdo do živega objestni in predvrni laški gospodi, potem pa prosimo slavno vlado, naj vendor enkrat izpolni našo željo po odcepljenju od Kopra in naj nam ustanovi ekrajanu sodišče, kjer

hoče v Bregu. Kjer hoče, samo da nam ne bode trebalo zahajati med one, ki nas — sovražijo.

Iz Kopra nam pišejo: Tukaj pošiljam Vašemu cenenemu listu nekaj malega o zavednosti nas, slovenskih žen in o surovosti tukajšnjih domaćinov, posebno pa žensk Lahonskih.

Dne 16. marca je bila volitev za IV. kurijo v Kopru. Ko je bil naznanjen izid volitve, so prišli slovenski volilci iz dvorane ter so uskligli: „Živela slovenska Istra!“ Potem so mirno stopili na vozove. Ko so bili vsi na vozeh, zaplapolale se naenkrat tri prekrasne in velike slovenske zastave, in potem še polno majhnih. Italijani, zaradi našo trobojnico, so zatulili: „Luogo perché passa Francesi e Croati colle boce storte“ (Prostor, ker sedaj gredo Francozi in Hrvati z razbitimi ustmi.) Me Slovenke pa smo vskliknile: „Živeli Slovenci, živeli naši prvoroditelji, živela slovenska zvestava!“ Tedaj nas je obstopila druhal, sestoječa skoraj iz samih žensk in nas začela psovati s temi besedami: „Varda Croate, ščave, varda roba de Galera!“ Me pa smo vskliknile: „Živela naša panjoka“ (t. j. kruh, ki ga dobivajo v kaznilnici.) Zvečer po volitvi so pa neki Slovenki razbili vsa okna. Zabeležili so nas Lahoni s prijekom in imenom v črno knjigo z rutečimi črkami. Slovenke se sedaj ne smemo skoraj pričazati iz hiše, ako nočemo, da nas napade lahonska druhal. To se lahko prepičate iz sledeče dogodbine:

Dne 19. marca zvečer ob peti uri je šla neka Slovenka po svojih opravilih. Med potjo je srečala neko poitaljančeno Hrvatico in jo pozdravila reči: „Dober večer“. Ona pa je odgovorila v laškem jeziku: „No se parla piu ščavo!“ Slovenka jo je pa prijela za obliko, ki je bila taka, kakoršč nosijo okoličanke in jo prašala: „In ta oblike ni slovenska? Mesto vsacega odgovora je Lahontka prijela Slovenko za vrat, tako, da se je Slovenka komaj rešila.

Take so raznere, v katerih morajo živeti Slovenci v Kopru. Zavedna Slovenka.

Iz Celovca nam pišejo: Volilni boj je končan in sedaj se prične zopet rednejše in mirnejše delovanje. Koroški Slovenci smo po mnogoletnem trpljenju in trdopolnem delovanju prišli vendor enkrat do tega, da moremo poslati na Dunaj v državni zbor svojega lastnega poslanca, in to v častiti osebi prezaslužnega in ljubeznjivega gospoda stolnega školastika in kanonika Lambertina Einspielerja, pravega in najboljšega sina našega slovenskega naroda.

Huda je bila borba in pot borbe postlan nam je bil s trnjem od vseh strani. Nasprotstva, ki so s početka nastala celo med nami Slovenci glede kandidatov, so se, hvala Bogu, kmalu ublažila in dela smo se poprijeli vsi s podvojeno silo ter si složno izvojevali zmago. Ta zmaga pa je za nas koroške Slovence vitalnega pomena. Zato je tudi veselje nad zmago veliko in vsestransko, a ne samo med nami in našim ljudstvom, marveč tudi po drugih pokrajinh ostale Slovenije, kar nam pričajo mnogostevilne brzjavne čestitke, ki so nam došle in po katerih nam izražajo naši bratje svojo radost nad lepim uspehom. S to izvolitvijo smo koroški Slovenci pokazali, da še nismo mrtev list na drevesu Slovenije, da še živimo in se v klub vsemu nasilstvu probujamo in razvijamo. Bog daj srečo tudi v prihodnje!

Dne 17. t. m. priredil je slovenski klub v dvorani pri Sandwirtu v Celovcu svojemu novemu poslancu na čast slavnostni večer, ki je bil mnogobrojno obiskan in se je izvršil prav po domače-veselo. Navdušeni govorji in neštevilne napitnice, ki so ponajveč veljale novoizvoljenemu gospodu državnemu poslancu, so pričale jasno, kako veselje in kaka radost da vlada nad to zmago v prsih vseh dobrih Slovencev. Pevci so neutrudljivo prepevali ter zbrano občinstvo kar najbolje zabavali. Brzjavni pozdravi so došli od raznih strani: iz Dunaja, Gradca, Trsta, Gorice, iz Izstre, iz Kranjskega, spodnjega Štajerja in iz Koroškega; iz vseh so odmevali navdušeni, prisrčni pozdravi. Nekaj pa nas je presenetilo. Ona stranka, ki nosi svojo skrb za naš narod najbolj na svojem praporu, ki najbolj povdarja duševni prospeh slovenskega ljudstva, ki se tako samozavestno kreta v sredotočju Slovenije, ona stranka, ki je v prenapetem strankarstvu pozabila pravi smoter našega medsebojnega programa, potegovali se po vsi moči za narodni razvoj in

prospek, le ona se nas ni spominjala, namreč „narodna stranka“. Razun uzornega rodoljuba in župana stolnega mesta Ljubljane, g. Ivana Hribarja, ni se naše zmage iz tega tabora spomnil nikdo drugi. S tem je pokazala jasno, da je z nami Slovenci na periferiji popolnoma odrečuni, in mi si zapomnimo ta pojav.

Kdor je prijatelj naroda, se veseli vsakega napredka; ta stranka pa je naš veliki napredek čisto ignorirala. Sama je kriva torej, ako izgublja simpatije med obmejnimi Slovenci. Po tej poti, ume se ob sebi, pa Slovenci ne smemo hoditi, ako hočemo priti kdaj do pravega svojega smotra, do zjednjene Slovenije. Te trdnjave si ne smenijo sam razbijati; dolžnost nas vseh je, pomagati zidati na temelju, da si jo postavimo prej ko mogoče. Ti si, ki se čutijo že bolj svobodne, ne smejo pozabiti tistih, ki ob mejah stražijo, trpijo in ječijo pod kruto silo in pestjo skupnih naših sovražnikov.

Opozarjam naše čitatelje na današnji inserat „Mejnarodni panorama“ na četrti strani — serija jaka zanimiva.

Koledar Danes (23.): Viktorijan muč.; Miklavž F., muč. — Jutri (24.): Gabrijel, arhangelj; Epigmenij, muč. — Polna luna. — Solnce izide ob 6. uri 6 min., zatoni ob 6. uri 9 min. — Toplotna včeraj: ob 7. uri zjutraj 11 stop., ob 2. pop. 17 stop. C.

Loterijske številke, izvrebane dne 20. t. m.:
Dunaj 60, 7, 72, 1, 4.
Gradec 59, 18, 22, 61, 42.

Iz malomestja.

Spisal K-k.

(Dalje.)

„Klanjam se, gospodičina!“ pozdravil jo je. „Dober dan, gospod Bojajev!“ je odvrnila Sabina in ga pogledala koketno.

„Prišel sem se poslovit.“
„Ali res? Ni mogoče! Kedaj odidete?“ dejala je žalostnim glasom.

„Prosim, gospodičina“, odvrnil je Ivan Bojajev s sarkastičnim nasmehom, „ne hlinite se tako žalostno, ker vem, da se takoj veselite, ker odhajam, da — —“

„Ne govorite mi tako, gospod Ivan!“
„Da, da, veselite se.“
Položil je klobuk in rokavice na mizo in sel.

— Še enkrat je ponovil:
„Da, da!“
„Ah!“

„Prišel sem se poslovit . . . Drugega vam ne želim, kakor da se vrlo zabavate z nadporočkom Laszczinem, svojim ljubljencem!“
Sabino je polila rutečica.

„Gospod, prepovedujem si kaj takega v svojem salonu!“ dejala je resno.

„Ha, ha, pričovedujem si kaj takega v svojem salonu! Há, há! A nekoliko več pravic vendor lahko prepustite svojemu nekdanjemu ljubljencu, katerega ste — —“

„Gospod . . .
„Pustite me, da zavriš! . . . Katerega ste vi zapustili, kateremu si se ti . . . ne . . . ste se v i izneverili, o katerem ste vi govorili tako zaničevalno, takrat . . . ko ste imeli z nadporočnikom Laszczinem ponočaj rendez vous . . .“

„Gospod, vi ste — —“
„Naju poslušali, ste hoteli dostaviti . . . Da, da, poslušal sem vaju . . . a tega mi ne smete zameriti, ker je to bilo oni dan, ko ste vi poslali po Djadjenku drobno pisemce, katero je vendor pri svoji drobnosti pokoncal vse moje nade, upe! . . . Oh! . . . Da, da!“

Ustal je in korakal po sobi, ne zmenje se za moderne zakone uljudnosti, poigraval se z nepravo cvetlico, sedaj z zavesami pri oknu, včasih je metnil z nogo ob tapeto, da se je zvila, včasih postal kerčevito stisnil roke in žarno pogledal Sabino.

„Ivan!“ Sabina ga je milo pogledala.
„Sedaj me zopet tako kličete, tako milo pogledujete kakor takrat, ko sem vam razdelil svojo ljubav!“

„Ah!“ Hinavsko si je pokrila svoj obraz z rokama.

Toda ne bom vas mučil! Le toliko vam povem, da grem na Dunaj z upaujem, da se mi zaceli rana, katero ste mi zadali vi!“

